

Försättsblad Prov Original

Kurskod	Provkod	Tentamensdatum
F Ö 0 9 3 G	1 0 0 0	2 0 1 9 - 0 1 - 3 0
Kursnamn	Företagsekonomi GR (A), Ekonomistyrning för personalvetare	
Provnamn	Tentamen	
Ort	Östersund	
Termin		
Ämne		

Mittuniversitetet
Avdelningen för Ekonomivetenskap och Juridik

Tentamen i Ekonomistyrning för personalvetare (FÖ093G), 7,5 hp

Datum: 2019-01-30

Skrivtid: 5 timmar

Tillåtna hjälpmedel: Miniräknare (icke programmerbar, tillhandahålles av tentavakterna), linjal, penna och sudd

Skrivningen består av 7 uppgifter och totalt 100 poäng.

Skriv svaren i provhäftet. Du får inte skriva på baksidorna, men du får naturligtvis lägga in extra blad om du behöver mer utrymme.

Visa tydliga uträkningar för full poäng! Ett felaktigt svar utan synliga uträkningar ger alltid noll poäng. Felaktigt svar med rätt modell kan ge poäng. Enbart rätt svar, men utan uträkning (där uträkning krävs) ger inte full poäng. Skriv även svar med rätt enheter!

Betyg

A	90-100 p
B	80-89 p
C	70-79 p
D	60-69 p
E	50-59 p

Lycka till!

/Liezl Eckley Eriksson och Emelie Säterberg

uppgift 1 (2)

Uppgift 1 (15 poäng)

Ange om nedanstående påstående är sant eller falskt.

Rätt svar ger 1 p

Fel svar ger -1 p

Inget svar ger 0 p

Totalt kan man inte få mindre än 0 p på uppgiften.

Påstående		Sant	Falskt
1	Ekonomiska mål kan vara finansiella såväl som icke-finansiella		
2	Anställda och kunder räknas inte till företagets intressenter		
3	Inre effektivitet handlar om att erbjuda rätt produkter, produkter som efterfrågas på marknaden		
4	Räntabilitet är ett uttryck för produktivitet		
5	Den fasta kostnaden per enhet stiger med ökad verksamhetsvolym		
6	Halvfasta kostnader är kostnader som ökar språngvis		
7	"Sunk costs" räknas som återvinningsbara kostnader		
8	Bokföringsmässigt resultat är alltid större än kalkylmässigt resultat		
9	Budgetprocessen har två moment: uppställande och användning		
10	Internredovisningen är styrd och begränsad av lagar, normer och praxis		
11	I alla företag råder en viss kultur		
12	Divisions-, normal- och ekvivalentmetoden kan sorteras in under rubriken periodkalkylering		
13	Självkostnadskalkylering heter så för att man bestämmer kostnaden själv		
14	Orsak/verkan, nytta och bärkraft är tre kriterier för omkostnadsfördelning		
15	Självkostnadskalkylering lämpar sig bäst i beslutssituationer med kort tidshorisont		

Uppgift 2 (11 poäng)

För ett företag som tillämpar normalårsmetoden (normalmetoden) i sitt kalkylarbete finns följande uppgifter:

Den verkliga volymen för en viss period uppgår till 14 600 st
vilken kan jämföras med den normala volymen 16 000 st
Den rörliga tillverkningskostnaden är 211 700 kr.
och den fasta tillverkningskostnaden ä 292 000 kr.

Beräkningarna ska redovisas och svaren tydligt framgå.

- A. Beräkna självkostnaden per enhet enligt normalårsmetoden. (3p)
- B. Beräkna självkostnaden per enhet enligt divisionsmetoden. (3p)
- C. Vilka kan skälen vara för företaget att använda normalårsmetoden? Utveckla! (2p)
- D. Varför uppkommer över-och undertäckning av fasta kostnader?
Uppkommer över-eller undertäckning av fasta kostnader i ovanstående fall, varför? (3p)

Vid behov, avrunda till 2 decimaler.

Uppgift 3 (13 poäng)

Ett företag tillverkar bara mot order. Varje tillverkningsorder ger upphov till en fast ställkostnad och rörliga styckkostnader. För en produkt gäller nedanstående data:

Fast ställkostnad	12000 kr/order
Rörlig styckkostnad	300 kr/st
Försäljningspris	500 kr/st

- Beräkna lägsta acceptabla orderstorlek, dvs. kritiska volymen. (2p)
- Till vilket belopp uppgår den kritiska intäkten? (1p)
- Vad säger den kritiska volymen och den kritiska intäkten? (1p)
- Vilket resultat erhålls för en order på 80 st? (2p)
- Hur stor är säkerhetsmarginalen i d) i procent? Vad säger säkerhetsmarginalen? (3p)
- Gör ett resultatdiagram, där intäkter, kostnader och resultat kan avläsas.
Markera även den kritiska volymen, kritiska intäkten samt säkerhetsmarginalen i diagrammet. (4p)

Uppgift 4 (14 poäng)

I en verksamhet som tillverkar klänningar finns följande direkta (rörliga) kostnader:

Direkt material kr/st	60 kr
Direkt lön kr/st	130 kr
Summa kr/st	<u>190 kr</u>

Företaget tillverkar för närvarande 100 000 st klänningar per år.

De indirekta kostnaderna (fasta) är per år:

Materialomkostnader, MO	900 000 kr
Tillverkningsomkostnader, TO	2 600 000 kr
AFFO	1 800 000 kr

- Beräkna påläggsprocenten för MO, TO och AFFO. (10p)
- Beräkna i en påläggskalkyl självkostnaden kr/st för en klänning. (4p)

Vid behov, avrunda till 2 decimaler.

Uppgift 5 (7 poäng)

Förklara kortfattat vad som menas med följande begrepp: fast kostnad, rörlig kostnad och halvfast kostnad.

Du får gärna rita diagram som stöd i förklaringarna.

Uppgift 6 (20p) Budgetering

Kalle och två vänner har bestämt sig för att starta ett företag tillsammans.

De kommer att tillverka och sälja ölkorv.

Då företaget är nystartat finns inga ingående balanser.

1. Var och en av dem kommer att satsa 50 000 kr i företaget. De har även fått ett lånelöfte från banken om 120 000 kr. Lånet ska amorteras över 4 år, med början år 1. Räntan beräknas uppgå till 3 000 kr och betalas den 31 December.
2. Efter att ha pratat med några butiker bedömer de att kunna tillverka och sälja 500 000 stycken á 9 kr/st (bortse från moms) första året.
3. Samtliga kunder faktureras och får i genomsnitt för hela budgetåret 30 dagars betalningsanstånd.
4. Innan tillverkningen drar igång behöver vännerna investera i maskiner & inventarier för 200 000 kr. Maskiner och inventarier kommer att köpas in kontant och kommer kunna användas i 5 år.
5. Vännerna behöver ta ut en lön på 30 000 kr per månad och person. Utgå ifrån att hela beloppet utbetalas under året. Bortse från sociala avgifter och skatter.
6. Material som behövs till tillverkningen beräknas köpas in kontant för 1 000 000 kr.
7. De räknar också med övriga kostnader som hyra, el och mm. på 450 000 kr som planeras betalas kontant.

Upprätta en Resultatbudget, Likviditetsbudget och en budgeterad Balansräkning för företagets första räkenskapsår i mallarna på nästa sida.

Visa alla beräkningar!

Uppgift 6 forts.

Resultatbudget

Intäkter

--	--

Kostnader

Årets resultat	
-----------------------	--

Likviditetsbudget

Inbetalningar

Utbetalningar

Ingående balans	- kr
Årets kassaflöde	
Utgående balans	

Budgeterad balansräkning

Tillgångar

Summa	

Eget Kapital och skulder

Summa	

Uppgift 7 (20p) Årsredovisningen

Den här uppgiften baserar sig på den bifogade årsredovisningen för Östersunds FK Elitfotboll AB för räkenskapsåret 2016-2017 samt kassaflödesanalysen på nästa sida.

Läs igenom hela uppgiften och titta igenom årsredovisningen innan du börjar jobba.

Ta hjälp av bifogad formelsamling. Bolagsskatten uppgår till 22 %. Använd extra blad till dina svar, och var noga med att visa beräkningar. Bortse från eventuella justeringar som härrör från att företaget har ett förlängt räkenskapsår (första året, nov 2016-dec 2017).

- a) Östersunds FK har gjort en bokslutsdisposition som uppgår till -8 239 631 kr. (2p)
Vad är detta, och hur påverkar det Östersunds FK:s årsredovisning?
- b) I AIK Fotboll AB (en konkurrerande fotbollsklubb till Östersunds FK) uppgår soliditeten till 61 % år 2017. Hur mycket uppgår soliditeten (soliditet I) i Östersunds FK till per den 31 december 2017? Analysera och förklara vad nyckeltalet visar. (3p)
- c) I AIK Fotboll AB uppgår kassalikviditeten till 186 %. Hur mycket uppgår den till i Östersunds FK? Analysera och förklara vad nyckeltalet visar. (3p)
- d) I AIK Fotboll AB uppgår rörelsemarginalen till 30 %, de har rörelseintäkter på 200 267 mkr och rörelsekostnader på 139 188 mkr, varav personalkostnader 79 328 mkr på 84 anställda. Hur mycket uppgår rörelsemarginalen till i Östersunds FK? Beräkna även personalkostnader per anställd i de båda bolagen. Analysera och förklara vad nyckeltalen innebär. (3p)
- d) Kassaflödesanalysen för Östersunds FK som du hittar på nästa sida ser lite konstig ut. (3p)
Bland annat så är "likvida medel" = 0 vid årets början. Detta beror på att det är företagets första verksamhetsår. Upprättandet av kassaflödesanalysen fungerar däremot på samma sätt som om företaget hade funnits längre. Det är bara det att vi får tänka oss att de ingående balanserna = 0 vid varje post. Samtliga tillgångar, hela det egna kapitalet, och alla skulder har alltså uppstått under året. Men, kommer du ihåg vad skillnaden mellan "betald skatt" och "årets skattekostnad" var? Du behöver inte ställa upp beräkningen, men förklara skillnaden samt varför man behöver skilja på detta i kassaflödesanalysen.
- e) Östersunds FK Elitfotboll AB ägs till 100 % av idrottsföreningen Östersunds Fotbollsklubb. (6p)
Tänk dig att du är ideellt verksam som tränare i ett juniorlag i denna förening och har kommit på att du skulle vilja ta med dig ditt lag på en riktigt häftig träningsresa till Italien. Klubben hävdar att det inte finns tillräckligt med pengar, och att kostnaderna för klubben dessutom skulle bli betydligt högre än de du räknat på, eftersom man skulle behöva erbjuda samma förutsättningar för alla lag. Du vill ändå inte riktigt ge upp hoppet om den här häftiga fotbollsresan, och funderar nu på om det inte skulle finnas möjlighet att göra en utdelning från Östersunds FK Elitfotboll AB till föreningen, som skulle kunna täcka dessa kostnader. Ungefär 1 mkr skulle behöva delas ut.

Vilka argument använder du när du ska försöka övertyga styrelsen att göra denna utdelning? Hur skulle en sådan utdelning påverka resultaträkning, balansräkning, och kassaflöde i Östersunds FK Elitfotboll AB under nästa räkenskapsår?

